

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4305/2020
14.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Стеван Косановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Владе Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 667/20 од 28.05.2020. године, на седници одржаној 14.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 667/20 од 28.05.2020. године у делу у коме је потврђена пресуда Вишег суда у Зрењанину П 308/18 од 17.12.2019. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 667/20 од 28.05.2020. године у делу у коме је потврђено решење Вишег суда у Зрењанину П 308/18 од 18.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 308/18 од 17.12.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужена дискриминаторски поступала према тужиоцу по основу места пребивалишта тужиоца доношењем Закључка Владе РС 05 број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године којим су обезбеђена новчана средства ради исплате новчане помоћи само ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље и исплаћена новчана помоћ путем органа локалне самоуправе наведених општина напред поменутих ратним војним резервистима, те тужиоцу као ратном војном резервисти који је имао пребивалиште у ... ускратила исплату из разлога непостојања пребивалишта тужиоца на територији седам неразвијених општина, чиме га је ставила у неповољнији положај у односу на ратне војне резервисте са територије тих општина. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности дискриминаторским поступањем тужене према тужиоцу исплати износ од 100.000,00

динара са каматом по Закону о затезној камати почев од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да уклони последице свог дискриминаторског поступања према тужиоцу на тај начин што ће тужиоца као ратног војног резервисту довести у исти материјални положај у који је тужена ставила ратне војне резервисте са пребивалиштем на територији седам општина, тако што ће тужиоцу исплатити новчану накнаду у вредности новчане помоћи рачунате по једном дану исплаћене ратним војним резервистима, за 83 дана учешћа тужиоца као припадника војске Југославије у рату 1999. године, са припадајућим каматом. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 29.300,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђени износ парничних трошкова почев од дана пресуђења до дана извршности пресуде. Решењем Вишег суда у Зрењанину П 308/18 од 18.02.2020. године, одбијен је приговор тужиоца изјављен против налога за плаћање судске таксе.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 667/2020 од 28.05.2020. године, ставом првим изреке, жалбе тужиоца су одбијене и првостепена пресуда, у делу којим је одбијен тужбени захтев и одлучено о трошковима поступка, и првостепено решење потврђени. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у одбијајућем делу, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући дозвољеност ревизије, против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 667/2020 од 28.05.2020. године у делу у коме је потврђено решење Вишег суда у Зрењанину П 308/18 од 18.02.2020. године, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Ревизијом тужиоца у овом делу, побија се другостепена одлука у делу којим је потврђено првостепено решење којим је одбијен приговор тужиоца изјављен против налога за плаћање судске таксе. Одредбом члана 420. став 1. ЗПП, прописано је да се странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Имајући ово у виду, као и да је у конкретном случају ревизија изјављена против другостепене решења којим је одлучено о споредном тражењу тужиоца, које не чини његово главно потраживање, и којим се поступак правноснажно не окончава, то је и ревизија недозвољена према врсти одлуке која се њом побија, сходно члану 403. у вези са чланом 28. став 1. ЗПП, због чега је применом члана 413. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене неке од одредаба овог закона, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према чињеничном стању на коме је заснована правноснажна одлука, у делу који се ревизијом добија, тужилац је био мобилисан за учешће у рату 1999. године у периоду од 09.04.1999. године до 26.06.1999. године, као припадник ВП .../... За време боравка на ратишту нису му исплаћиване дневнице. На основу Закључка Владе РС 05 број 401-161/2008 од 17.01.2008. године, којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима, са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина (Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље) извршена је исплата ратних дневница резервистима са подручја наведених општина. Тужбом у овој правној ствари тужилац тражи да се утврди да је дискриминисан у односу на остале учеснике рата из Топличког округа, те да има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете по основу учињене дискриминације.

Постојање дискриминације извршене Споразумом од 11.01.2008. године и Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, насталим пре ступања на снагу Закона о забрани дискриминације („Службени гласник Републике Србије“, број 22/09 - ступио на снагу 07.04.2009. године), нижестепени судови су ценили на основу члана 21. Устава Републике Србије и члана 14. Европске Конвенције о људским правима, а из садржине Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе РС од 17.08.2008. године произилази да је финансијска помоћ која је уплаћена на посебан рачун седам општина наведених у Споразуму, уплаћена ради исплате ратних дневница ратним војним инвалидима и војним резервистима који су учествовали у одбрани земље у току НАТО бомбардовања 1999. године, односно да иста не представља социјалну помоћ угроженима.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно закључили да тужбени захтев тужиоца за исплату накнаде материјалне и нематеријалне штете у висини траженог износа није основан јер је наступила застарелост потраживања, у смислу члана 376. Закона о облигационим односима.

Према закључку Врховног касационог суда од 14.11.2017. године, тужба за утврђење постојања дискриминације не застарева, потраживање ради накнаде штете (материјалне и нематеријалне) застарева у роковима из члана 376. Закона о облигационим односима, као и да рок застарелости захтева за накнаду штете по основу дискриминације, почиње да тече од момента доношења Закључка Владе РС од 17.01.2008. године.

Одредбом члана 376. став 1. ЗОО, прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала (став 2.).

Сагласно изнетом, како потраживање ради накнаде штете застарева у роковима из члана 376. ЗОО, то је по оцени Врховног касационог суда правилна одлука другостепеног

суда у одбијајућем делу тужбеног захтева за накнаду материјалне и нематеријалне штете. Наиме, правилно су судови оценили истакнути приговор застарелости, односно да је протекао објективни рок од 5 година од дана када је по Закључку Владе РС од 17.01.2008. године ратним војним резервистима Топличког округа признато право на новчану накнаду у смислу члана 5. Закључка, те је тужилац тужбу за материјалну и нематеријалну штету поднео 15.01.2018. године, након што је протекао застарни рок прописан чланом 376. ЗОО.

Неосновани су наводи ревизије којима се истиче да се почетак рока за подношење захтева за отклањање последица дискриминације има рачунати од дана утврђења да је дискриминација извршена, као и да штета као споредни захтев не застарева, јер главни тужбени захтев не застарева. Наиме, нижестепени судови су постојање дискриминације извршене Споразумом од 11.01.2008. године и Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, насталим пре ступања на снагу Закона о забрани дискриминације („Службени гласник Републике Србије“, број 22/09 - ступио на снагу 07.04.2009. године), правилно ценили на основу члана 21. Устава Републике Србије и члана 14. Европске Конвенције о људским правима. Сходно наведеном не могу се рачунати рокови од дана утврђења да је дискриминација извршена, већ потраживање ради накнаде штете застарева у роковима из члана 376. Закона о облигационим односима, док рок застарелости захтева за накнаду штете по основу дискриминације, почиње да тече од момента доношења Закључка Владе РС од 17.01.2008. године. Због наведеног неосновани су наводи о погрешној примени материјалног права, а осталим наводима ревизије не доводи се у сумњу законитост и правилност побијане одлуке.

На основу изнетог, применом члана 414 став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић